

استفتاءات قضایی

(جلد یکم)

مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر
حضرت آیه الله العظمی حاج شیخ یوسف صانعی

ناشر: انتشارات میثم تمار

www.saanei.org

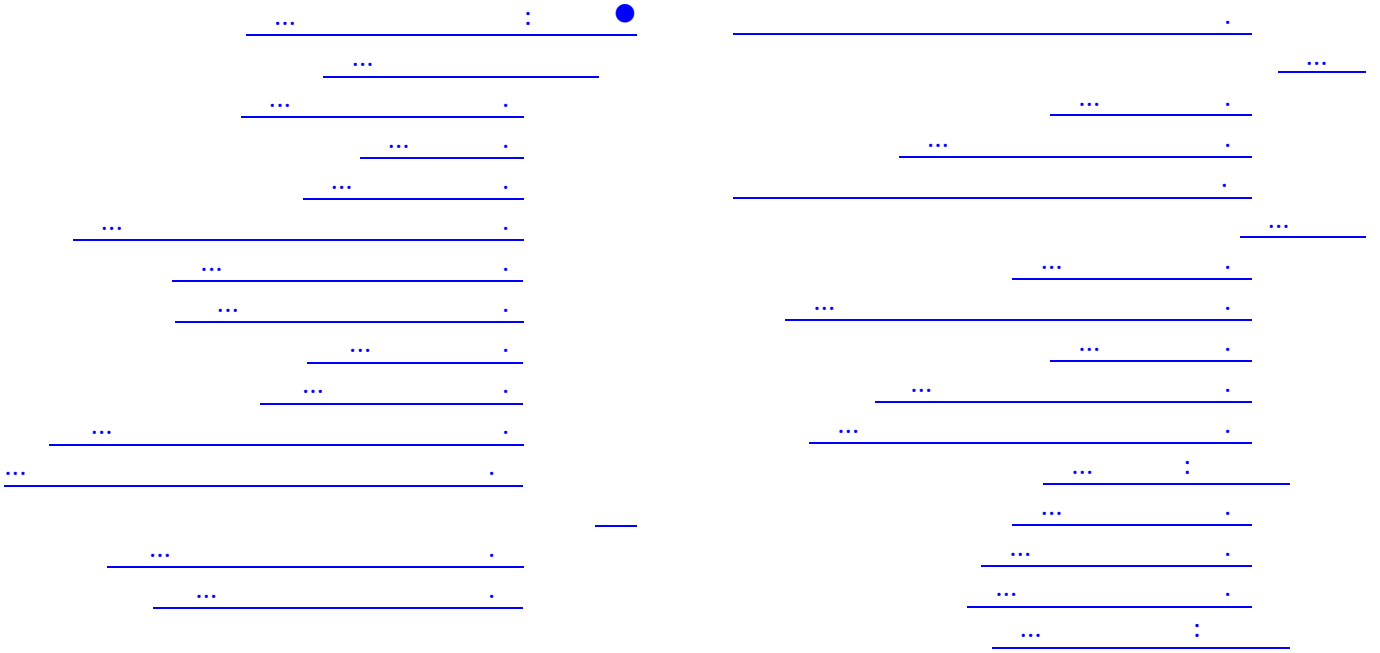
www.feqh.org

Handwriting practice sheet with two columns of blue horizontal lines. Each line is accompanied by a small dot on the right side, serving as a guide for letter height and placement. The lines are arranged in a staggered pattern across the page to facilitate letter formation practice.

مقدمه

( )

( )

یکم: اجتهاد، حیات اسلام

)

»:( )

«

» «

» «

»

«

»:(

:( )

.«

« » « »

دوم: اجتهاد جواهری

( )

;

( )

( )

» : ( ) .

«

»:

« »

«

«

»

«

»

«

»

«

»

سوم: بالندگی فقه

چهارم: منطق و متانت اجتهاد شیعی

;

;

« »

پنجم: فقه در عرصه مناسبات اجتماعی

« »

" "

( ) ( ) ( ) ( )

ششم: اجتهاد و پرسش های نو

« »

;

( )

« »

« »

;

هفتم: نقش فقه در قضا و حقوق

»

«.

;

هشتم: اصول و ملاک های حاکم

(

(

(

« »

(

( )

(

نهم: شاخصه کارآمدی فقه

)

(

( )

«

»

دهم: ویژگی این مجموعه

( )

:

:

( )

»:

( )

( )«

بخش نخست کلیات قضا و راه های اثبات دعوا

فصل اول: شرایط و وظایف قاضی

مبحث اول: شرایط قاضی

۱. عدم شرطیت ذکوریت در قاضی
( )

:

( )

« »

|| .

)

(

( )

« »

|| .

( )

« »

;

;

|| .«

»

«

»

۲. عدم شرطیت اجتهاد در قاضی
( )

|| .

( )

)

(

( )

« »

;

( )

( )

»:

«

( )

« » « »

:

»( )

:

».

«

:( )

: »:

.«

( )

;

;

;

;

;

;

;

;

( )

;

_____

.....

« »

;

( )

;

( )

/ / .

۳ . جواز قضاوت غیر مجتهد و لزوم عمل حسب قوانین شرعیہ مصوبہ

( )

/ / .

۴ . قاضی تحکیم

( )

/ / .

( )

( )

...

( )

( )

( )

( )

( )

:

( )

»

«

»

«

«

»

|| .

۵. رجوع به قاضی غیر شیعه
( )

|| .

مبحث دوم: وظائف قاضی

۱. وظیفه قاضی در موارد سکوت قانون
( )

( )

|| .

۲. وظیفه قاضی در صورت مخالفت قانون با مشهور یا شرع
( )

;

;

(

|| .

۳. مسئولیت قاضی در صورت اشتباه (تقصیر)
( )

;

|| .

۴ . قانون حاکم در دعوی غیر مسلمان

( )

|| .

( )

|| .

( )

|| .

۵ . وضعیت رسیدگی به جرایم ایرانیان در خارج از کشور

( )

:

.

.

.

)

( )

:

(

.

.

|| .

۶ . فصل خصومت با انشای کتبی

( )

|| .

۷ . دادرسی غیابی

( )

« : ( )

( )

« »

« »

« »

II .

...

: ( )

II .

( )

II .

۸ . مرور زمان در رسیدگی به دعاوی

( )

( )

:

;

II .

۹ . تجدیدنظر خواهی

( )

II .

( )

;

.....
.....
.....
.....

/// .

( )

///

۱۰. حبس مدعی افسار

( )

( )

( )

/// .

۱۱. حکم به زندان یا تبعید به مدت نامعین

( )

/// .

مبحث سوم: مسائل مرتبط

۱. توقیف اموال بدهکار توسط برخی از طلبکارها

( )

|| .

۲. هزینه های دادرسی
( )

|| .

۳. عدم جواز اجرای حکم در رسیدگی های خارج از صلاحیت دادگاه
( )

|| .

۴. هدیه به قاضی
( )

|| .

فصل دوم: راه های اثبات دعوا

مبحث اول: اقرار

۱. اقرار از روی تهدید
( )

...

|| .

( )

( )

|| .

۲. استفاده از نوار، فیلم، فاکس و... در اثبات دعوا
( )

|| .

... : ( )

|| . ( )

|| .

مبحث دوم: شهادت

۱. معیار در استماع شهادت شاهد

( )

|| . - ( )

|| . ( )

|| .

۲. شهادت از روی عدم آگاهی

( )

|| . ( )

|| .

۳. آثار شهادت از روی اکراه

( )

|| .

۴. تساوی زن و مرد در شهادت

( )

« : »

...

«

»

( )

( )

||

( )

||

۵. شهادت غیر شیعه و اهل کتاب

( )

( )

( )

( )

( )

;

||

۶. ادای شهادت با کتابت

.....

( )

II .

۷ . اعتبار نوشته های غیر رسمی

( )

II .

۸ . نظریه کارشناس

( )

... :

( )

( )

( )

II ;

۹ . احقاق حق با توسل به وسایل متقلبانه

( )

)

(

II .

۱۰ . معیار جواز شهادت و قسم دروغ

( )

II .

۱۱ . راه اثبات اعسار

( )

« »

» :

«.

II .

مبحث سوم: علم قاضی

۱ . محدوده اعتبار و حجیت علم قاضی

( )

:

.
. .
. .
. .

;

II .

( )

( )

( )

;

;

;

( )

»

( )

II .

«

»

«

( )

:

.
.

مبحث چهارم: سوگند

۱. اثبات حق با سوگند

( )

II .

)

( )

(

II .

...

( )

...
/ / . « »

۲ . جایگاه سوگند در دعاوی کیفری
( )

« »:

« » « »

// .

۳ . لفظ سوگند
( )

//

۴ . شرطیت اذن مدعی در احلاف منکر

( ) ( )

[ ]

// .

۵ . معنای عبارت « قول، قول اوست با قسمش »
( )

( )

« »

« »

// .

بخش دوم حدود

فصل اول: کلیات حدود

۱. اجرای حدود در عصر حاضر

( )

« »

« »

;

II .

( )

( )

)

( )

(

;

:

;

II .

( )

II .

( )

( )

.

( )

( )

:

II .

۲. مفهوم و قلمرو قاعده نرء

( )

:

.

( )

( )

( )

( )

...

« »

|| .

۳ . مجازات حدّی در صورت انکار بعد از اقرار
( )

|| .

۴ . نفی بلد و امکان تبدیل به مجازات دیگر
( )

:

|| .

( )

.(

)

|| .

۵. جمع بین اعدام و سایر مجازاتها
( )

II .

۶. چگونگی اجرای مجازات اعدام
( )

II .

۷. اجرای مجدد حکم اعدام، در صورت زنده ماندن محکوم به اعدام
( )

...

II .

( )

II .

۸. قرار دادن معدوم در انتظار عمومی
( )

:

( ) .

)

.(

( )

( )

) ( )

II .(

۹. اجرای حکم بر بیمار
( )

II .

( )

:

( )

( )

( )

( )

( )

.
. . . . .

II .

۱۰. تأخیر اجرای حدّ زن شیرده

( )

( )

II .

۱۱. تخفیف مجازات افراد زیر هجده سال

( )

( )

:

)

(

)

(

»:( ) :

«

( )

...

( )

( )

( )

« »

||| .

۱۲ . توبه مسقط حدّ

( )

« »

||| .

فصل دوم: حدّ زنا

۱ . تعریف حدّ زنا

« : ( ) »

«

||| .

۲ . عدم تأثیر استفاده از وسایل پیشگیری کننده در تحقق زنا

( )

( )

||| .

۳ . عدم صدق زنا در ازدواج موقت بدون اذن ولیّ

( )

||| .

۴ . حکم زناى اکراهى
( )

« » .

;

« »

|| .

( )

|| .

۵ . تقصير قبلى زن در تحقق اکراه
( )

|| .

۶ . عدم تاثير رضایت بعدى زن در صدق زناى عنفى
( )

|| .

۷ . ادعاى اکراه در زنا
( )

|| .

( )

( )

|| .

۸ . عدم تفاوت حکم قتل در زناى به عنف بين مسلمان و غيرمسلمان
( )

|| . ( )

۹ . پرداخت مهراى مثل در زناى به عنف
( )

( )

( )

;

|| .

۱۰ . شرايط احصان
( )

II .

( )

( ) .

( )

( ) .

;

II .

( )

( )

II .

( )

II .

)

( )

(

II .

۱۱ . عدم تحقق احسان با عقد منقطع

( )

II .

۱۲ . موضوعیت داشتن اقرار اربعه برای اجرای حدّ زنا

( )

:

.

.

_____

« »

|| .

( )

|| .

۱۳ . عدم نفوذ اقرار تلقینی

( )

|| . « »

۱۴ . تبدیل رجم به نوع دیگری از قتل

( )

:

|| .

۱۵ . فرار از حفره در مجازات رجم

( )

:

.

.

|| .

( )

;

|| .

۱۶ . سقوط حدّ زنا از شخص دیوانه

( )

|| .

۱۷ . سقوط حدّ زنا در صورت توافق بر ازدواج

( )

(

|| . « »

۱۸ . حکم ضعف در سایر مجازاتها

( )

« »

|| .

فصل سوم: حدّ لواط و قوادی

۱ . عدم اشتراط احصان در حدّ لواط

( )

:

.

|| .

۲ . عدم حدّ لواط در اشخاص دیوانه
( )

|| .

۳ . شمول توبه مسقط حدّ لواط به محارم نسبی
( )

|| .

۴ . اکراه در قوادی و محاربه
( )

( )

( )

( )

( )

; ( )

|| .

فصل چهارم: حدّ قذف و مسکر

۱ . نحوه اسناد در تحقق حدّ قذف
( ) ( ) ( )

|| .

« »

( )

|| .

۲ . اقرار به شرب خمر و ادعای توبه قبل از اقرار
( )

( )

|| .

«.

«.

»:...

»:...

»:...

«.

فصل پنجم: حدّ محاربه

۱. قلمرو محاربه و افساد فی الارض در خصوص جرایمی نظیر هواپیما ربایی و...

( )

» « » « «
...
« »

;

// .

۲. شمول مجازات نفی بلد در حدّ محاربه به زن

( )

« »

// .

۳. تشدید مجازات تبعید به حبس در محلّ تبعید

( )

// .

۴. عدم جواز استفاده از داروهای مقاوم کننده در مجازات صلب

( ) ( )

// .

۵. نقش توبه محاربه در سقوط مجازات

( )

;

II .

( )

فصل ششم: حدّ سرقت

۱ . معیار طلا یا نقره مسکوک در نصاب حدّ سرقت

I

( )

II .

۲ . سرقت اطلاعات سرّی کد شده و رمزدار

:

( )

II .

۳ . سرقت از مال مشاع

( )

:

. ;

. ;

. ;

II .

۴ . عدم تحقق اضطرار در باره سارقان معتاد به مواد مخدر

( )

...

...:»

I

«...»

;«

»

;

;

» .

«

»

;«

;

// .

۵ . لزوم مقاومت در مقابل جانی یا سارق

( )

:

- .
- .
- .
- .
- .

»

...

«.

// .

۶ . اختلاف مالباخته و سارق در تعداد اموال ربوده شده

( )

// .«

»

( )

_____

۷. لزوم یا عدم لزوم مطالبه در قطع ید

( )

:

.
.

( )

»

«

/// . ( )

( )

///

۸. تعدد سرقت و مجازات آن

( )

:

.
.
.
.

( )

( )

/// .

۹. مجازات جایگزین حد سرقت

( )

/// .

_____
.
.
.
.

۱۰. استفاده از داروی بی حس یا بی هوش کننده، هنگام اجرای مجازات ( ) .

II .

۱۱. نقش عفو در سرقت حدی ( ) :

( )

« » .

II .

( )

( )

II .

( ) .

۱۲. ملکیت، فروش و پیوند عضو مقطوع در سرقت ( )

II .

فصل هفتم: حدّ ارتداد

۱. تعریف مرتد و قلمرو آن ( )

( )

;

II .

;

( )

II .

( ) ( )

( )

II .

( )

( ) ;

. ( )

( )

//

( )

) // .

( )

( )

(

( )

//

۲. شرایط اجرای حکم مرتد

( )

// .

۳. توبه مرتد

( )

// .

/

بخش سوم قصاص

فصل اول: تعیین نوع قتل

۱. ارتکاب قتل با فعل مادی

( )

;

II .

( )

( )

;

II .

( )

.

)« »

« » .

II . « »

(

( )

.

.

II .

( )

( )

;

( )

( )

( )

:

« »

« »]:

[

;

:

:

:

:

:

« »

»:

// .«

۲ . ارتکاب قتل با فعل غیر مادی

( )

// .

۳ . خطای در تطبیق در قتل نفس

( )

»

// .«

( )

// .

( )

// . ;

۴ . شرکت و معاونت در قتل

( )

( )

.....
.....
.....
.....
.....

( )

;

( )

l l .

( )

l l .

( )

( )

( )

( )

l l .

( )

-

l l

( )

l l .

( )

« »

« »

;

|| .

۵. اکراه در قتل

( )

|| .

( )

( )

( )

( )

( )

|| .

: « »

( )

( )

|| .

( )

|| .

۶. ایراد ضرب و جرح یا قتل با رضایت مجنی علیه

( )

|| .

فصل دوم: شرایط قصاص

۱. حکم قتل غیر مسلمان توسط مسلمان

( )

«

»

۲. اسلام آوردن کافر پس از ارتکاب قتل مسلمان

( )

( )

( )

« »

|| .

۳ . قتل فرزند توسط پدر یا مادر

( )

)

.

.

(

« »

|| .

( )

|| .

( )

»

»

«

«
» .«

;

|| .

( )

( )

-

||

۴ . قتل فرزند نامشروع

( )

( )

( )

;

»:

«

|| .

( )

۵ . قصاص پدر توسط فرزند

( )

( )

( )

;

«

»

( )

|| .

۶ . قتل کودک نامشروع

( )

;

)

;

(

|| .

:

( )

.
. .
. .
. .

|| .

.« »

//

;

« »

// .

« »

« »

;

;

// .

۷. سقط و قتل جنین

( )

// .

( )

« »

.

// .

( )

.

// .

۸. قتل از روی ترحم

( )

»

(Eutunsia)

«

:

( )

)

((active)

// .

۹. قتل در اثر دفاع

( )

( )

( )

// .

( )

( )

»:

// .«

( )

// .

( )

( )

...

:

.

.

« »

« »

.

.

.

( )

.

.

.

|| .

( )

|| .

۱۰. قتل مه‌دور الدم

( )

;

( )

« »

|| .

۱۱. قتل اسير

( )

:

(

)

;

|| .

۱۲. قتل در فراش

( )

( )

(

)

)

;

(

|| .

_____

( )

|| .

( )

|| .

۱۳ . جهل به حکم در قتل عمدی

( )

»

|| .«

۱۴ . اذن حاکم شرع در قصاص

( )

» :

«

;

( )

;«

»

|| .

( )

|| .

:

( )

.

.

|| .

۱۵ . عدم کفایت علم اجمالی نسبت به قاتل

( )

«

»

//

فصل سوم: راههای ثبوت قتل

مبحث اول: اقرار

( )

( )

( )

( )

// .

( )

« »

;

« » ( )

;

;

.

. :

»

. «

. .

» «

»

«

» «...»

«

»

// «

»

( )

;

// .

( )

«

.

»:

( )

// .

مبحث دوم: شهادت

« »

( )

// .

...

مبحث سوم: قسامه

۱. لزوم وجود ظن قوی برای اجرای قسامه

( )

( )

« »

)

(

:

( )

II .

۲. قلمرو قسامه

( )

( )

;

II .

( )

II .

« »

( )

II .

;

( )

;

II .

( )

-

II

( )

II .

۳. مقدار قسامه

( )

( )

;

II . ...

( )

;

۴. قسامه در صورت نبودن ولی دم

( )

( )

II .

۵. کاربرد قسامه در اثبات جرم و رفع اتهام

( )

II .

۶. تبرئه متهم در صورت عدم اتیان قسامه توسط اولیای دم و عدم رد آن به متهم

( )

II .

( )

II .

۷. تساوی زن و مرد در اجرای قسامه

( )

( )

( )

II .

۸. لزوم اتیان قسامه از روی یقین

( )

( )

II .

( ) ( )

II .

۹. لزوم مطالبه از سوی مدعی در اتیان قسامه توسط مدعی علیه

( )

:

( )

.
. .
. .

II .

( )

۱۰. نصاب قسامه در جنایت بر اطراف

( )

:

.
.

« »

II .

;

مبحث چهارم: نقش قرعه در تعیین قاتل

( )

( )

II .

:

( )

.
.

||

مبحث پنجم: اختلاف جانی و ولی دم

( )

:

.

( )

||

( )

||

فصل چهارم: کیفیت استیفای قصاص

۱. اولیای دم

( )

||

( )

;

||

( )

( )

||

۲. حدود اختیارات ولی دم

( )

;

/// .

:

( )

.
.

»

(

)

»

(

)

«

» (

) «

«

( )

( )

«

»:

.

»( )

«

: ( )

;

( )

( )

( )

« »

;

«

»:

.(

)

.
.
.

// .

( )

// .

( )

// .

۳. وظیفه قاضی در صورت صغیر یا کافر بودن اولیای دم یا عدم دسترسی به آنان

: ( )

.
. .

»

«.

«

»

«.

»

( )

// .

۴. تساوی زن و مرد در استیفای قصاص

: ( )

«

»

«

»

//

( )

( )

I II . ( ) ( )
 ; « »

I I .

۵. حکم فاضل ديه در قتل چند زن توسط يك مرد
 . ( )

I II . ( )

II .

۶. انتخاب کننده نوع ديه در فاضل ديه
 ( )

II .

۷. پرداخت فاضل ديه از بيت المال
 ( )

;

;

II .

۸. ملاك در تداخل قصاص عضو در قصاص نفس
 . ( )

I I .

۹. جمع بين قصاص و ساير مجازاتها
 ( )

II .

۱۰. نحوه اجرای حکم قصاص
 ( )

( )

II .

۱۱ . استفاده از داروهای بی هوش یا بی حس کننده هنگام اجرای مجازات ( ) ( )

II .

( )

II .

۱۲ . مدت بقای حق قصاص ( )

. « »

« »

« »

II .

( ) ( )

( )

« »

« »

« »

;

« »

II

۱۳ . تأخیر اولیای دم در اجرای قصاص ( )

( )

II .

( )

( )

( )

II .

( )

II .

. ( )

.

II

( )

II .

( )

).

.(

.
. .
. .
. .
. .
. .
. .
. .

»

«

»

.«

( )

:( )

:

.

( )

II . ( )
( )

II . ( )

:

.
. /
. /

;

II . ( )

:

.
. /
. /

;

۱۴ . حدود اختیار حاکم شرع در استیفا یا تبدیل قصاص یا عفو

( )

II . ( )
:

( )

.

ل ل .«

»

( )

ل ل .

۱۵ . اسقاط حق قصاص توسط مجنی علیه

( ) ( )

;

ل ل .

( )

:

ل ل .

۱۶ . عفو قاتل هنگام اجرای حکم

( )

:

.
. .
. .
. .
. .

ل ل .

۱۷ . تبدیل قصاص نفس به قصاص عضو

( ) :

( ) .(

.
. .
. .
. .

( )

ل ل .

۱۸ . خودکشی پس از ارتکاب قتل عمدی
( )

« // »

۱۹ . ظهور علایم حیاتی پس از اجرای حکم اعدام یا قصاص
( )

...

// .

( )

// .

۲۰ . فروش اعضاء قبل از قصاص
( )

// .

۲۱ . کفارہ قتل عمدی
( )

// .

۲۲ . جواز تعزیر قاتل عمدی در صورت عدم قصاص
( )

// .

فصل پنجم: قصاص عضو

۱ . لزوم مماثلت در قصاص اطراف
( )

:

)

(
// .

// .

۲ . تبعیض در قصاص اطراف
( )

:

)

.(

.

.

.

« »

II .

۳ . تسری حکم قصاص دست به سایر اعضای زوج بدن
( )

) :
( )

« »

« »:

II .

۴ . عدم سقوط حق قصاص در صورت پیوند
( )

( )

II .

( )

II .

۵ . حدود اختیارات ولی قهری در صدمات وارده بر صغیر
( )

( )

II .

: ( )

·
·

( )

||| .

۶ . هزینه درمان پس از اجرای قصاص اطراف یا حد
( )

« »

||| .

۷ . ملکیت، فروش و پیوند عضو مقطوع در قصاص
( )

;

;

»: ( )

||| .

«

( )

||| .

۸ . عدم امکان اجرای قصاص عضو توسط مجنی علیه و حاضر نشدن متخصصین فن برای اجرای قصاص
( )

:

.
.
.

)

.(

||| .

بخش چهارم دیات

فصل اول: ماهیت دیه و آرش و برخی موارد آنها

۱. ماهیت دیه و برخی موارد آن

( )

؛
/ / .

( )

/// .

( )

/// .

( )

( )

؛

/// .

« »

( )

/// .

( )

/// .

۲. ماهیت آرش و برخی موارد آن

( )

/// .

( )

« »

« »

؛

///

( )

I . ;

( )

« »

:

( )

II .

( )

( )

.

( )

I .

( )

;

( )

( )

)

) . (...)

(

« »

;

II .

( )

III .

فصل دوم: مقدار ديه قتل نفس

مبحث اول: ديه انسان و موضوعيت نداشتن اعيان سته ديات

۱. مقدار ديه انسان

( )

:

( )

;

;

.

;

;

;

II .

)

( )

.(

II .

۲. تساوی زن و مرد در ديه و آرش

( )

II .

( )

«

»

;

( )

II .

(...)

)

( )

( )

II .

...

:

۳. تساوی ديه مسلمان با غير مسلمان

( )

;

( ) : ( ) ( )

II .

( )

II .

۴ . موضوعیت نداشتن اعیان سته دیات

( )

( ) ( )

( )

« »

مبحث دوم: محاسبه دیه و نحوه پرداخت آن

۱ . معیار محاسبه برای پرداخت دیه

( ) ( )

;

II .

.....
.....
.....
.....

( )

. . . . . :
( )

II .

( )

II .

۲ . عدم تداخل ديه کم در ديه زياد

( )

( )

I .

I
( )

II .

( )

( )

( )

( )

( )

( )

II .

( )

:( )

:( )

;

.
.
.

( ) ;) .

; ( )

II . ;

( )

( ) II .

۳. لزوم جبران خسارات روحی (غیر جسمی)

( )

; .

II . ( )

( )

( )

( )

;

II .

۴. لزوم جبران سایر آسیبهای وارده همراه با ضایعه اصلی

( )

)

(

||| .

۵. تأثیر درمان و پیوند عضو مقطوع در میزان ديه

( )

)

(

:

:

)

:

.(

||| .

۶. حکم آرش زنان در بیش از ثلث ديه

( )

)

.(

;

||| .

۷. انتخاب کننده نوع ديه

( )

||| .

( )

( )

|||

( )

||| .

( )

( )

« » ;
) ( )
 .(

|| .

۸. نحوه تقسیم ديه

( )

|| .

( ) ( )

|| .

-

مبحث سوم: تغلیظ ديه و قلمرو آن

( )

( )

( )

|| .

( )

|| . ;

( )

|| .

( )

( )

مبحث چهارم: خسارات زاید بر ديه

( )

II

( )

II .

( )

( )

)

II . (

)

( )

(

مبحث پنجم: مهلت پرداخت ديه و آرش

( )

II .

)

( )

(

( )

)

( )

(

( )

فصل سوم: مسئول پرداخت دیه

۱. مسئول پرداخت دیه در موارد علم اجمالی
( )

// .

( )

« »

// .

۲. مسئولیت جمعی در صورت شرکت در ایجاد ضرب و جرح
( )

۳. مسئولیت اشخاص حقوقی در پرداخت دیه
( )

// .

( )

( )

( )

۴. مسئولیت کارفرما در پرداخت دیه
( )

11 .

( )

)

(

11 .

;

( )

.

( )

« »

( )

۵ . تعریف عاقله و مسؤلیت آن در پرداخت دیه

( )

( )

...

;

« »

11 .

( )

( )

( )

11 .

( )

11 .

( )

( )

( )

;

( )

( )

۶. پرداخت دیه از بیت المال

( )

( )

;

//

( )

« »

//

( )

( )

« »

//

( )

« »

//

۷. ضمان بودن صبی ممیز

( )

( )

۸. افسار در پرداخت دیه

( )

( )

( )

« »

( )

||

۹. خودداری عاقله از پرداخت دیه

( )

||

۱۰. جواز حبس شخص ممتنع از پرداخت دیه

( )

( )

( )

( )

( )

( )

( )

۱۱. حدود اختیارات ولی یا قیم در دیه، قصاص و عفو

( )

||

( )

||

( )

( )

( )

( )

( )

( )

۱۲. رضایت مجنی علیه در عملیات ورزشی (عوامل موجهه جرم)

( ) ( )

( ) ( )

« »

۱۳. عدم تأثیر عفو مجنی علیه نسبت به ایجاد خسارات جدید بر اثر سرایت

( )

فصل چهارم: موجبات ضمان

(مباشرت ، تسبیب، اجتماع سبب و مباشر یا اجتماع چند سبب)

۱. قتل دیگری در حال خواب

( )

;

II . « »

۲ . مسئولیت پزشك در برابر آزمایشهای پزشکی روی بیمار ( )

).

.(

... :

« »

II

۳ . اشتراك در جنایت و مسئولیت تناسبی ( )

II .

( )

II .

( )

;

II .

( )

II .

( )

( )

II . ( ) ( )

II . ( )

II .

۴ . تسبیب در جنایت
( )

( )

)

(

II .

( )

;

II .

۵ . اجتماع سبب و مباشر و یا اجتماع چند سبب
( )

)

.(

( )
( )

( )
« »

II .

( )

II .

( )

( )

( )

;

;

)

( )

( )

(

II .

( )

« »

II .

( )

( )

II .

( )

II .

6 . درجه تقصیر یا تأثیر در میزان مسئولیت

( )

( )

( )

( )

( )

II .

( )

( )

( )

II .

( )

II .

فصل پنجم: ديه اعضا، جراحات، لطمات، سقط جنين و جنایت بر مرده

مبحث اول: ديه يا ارش اعضا

۱. ديه مو (دیه تراشیدن موی سر زن و مرد)
( )

;

۲. ديه چشم (ارش به دليل پارگی قرنیه چشم)
( )

( )

( )

II .

۳. ديه انداختن دندان طفل

(

)

( )

( )

II .

( )

II .

۴. ديه بندهای انگشتان دست و نحوه محاسبه آن

...

( )

II .

( )

):

«

»

):

(

)

(

).

«...»

II .

۵. عدم تأثیر میزان کارایی و ارزش عضوی در تعیین دیه انگشتان
( )

II .
) ( )

(

II .

( )

II .

۶. دیه و آرش صدمه بر بیضه
( )

II .

« »

۷. نحوه تعیین آرش ازاله بکارت
( )

« »

( )

II .

( )

II . ( )

( )

)

(;

II .

۸ . ديه حسن بويابي

( )

( )

( )

;

II .

۹ . عدم تفاوت بين اعضاي ظاهري و باطني

( )

( )

III .

مبحث دوم: ديه استخوانها

۱ . شكستگی استخوان و جدا شدن تگه ای از آن

( )

)

.(

II .

( )

II .

۲ . ديه شكسته شدن استخوان درشت نی و نازك نی

( )

( )

II .

۳ . شكسته شدن استخوان ساق پا همراه با خونريزی

( )

;
II .

( )

;

( )

)

(

۴ . ديه شکستگی استخوان همراه با نقص عضو

( )

II .

( )

« »

۵ . جرح و شکستگی در محل‌های متعدّد

( )

;

II .

( )

;

;

II .

( )

II .

۶ . عدم تفاوت بين شکسته شدن ستون فقرات و جدا شدن آنها

( )

II .

۷ . ديه يا آرش در استخوان کف دست يا پا

( )

II .

( )

II .

( )

II .

۸ . ديه شكسته شدن استخوان كتف و بازو

( ) ( )

II .

( )

۹ . ديه شكستن استخوان بينى

( )

II .

مبحث سوم: ديه جراحات و لطمات

۱ . تفاوت ديه سر و صورت با ديه ضربات وارده با ساير جاهای بدن

( )

II .

۲ . ديه سمحاق

( )

II .

( )

( ) .

۳ . صدمات وارده به زیر چانه و ترقوه

( )

II .

۴ . خسارات حاصله در گوش ، زیر چانه، زیر لب، داخل بينى و دهان

( ) ( )

|| .

۵ . ديه جراحت گردن
( )

|| .

۶ . ديه جراحتی که به درون بدن انسان وارد می شود
( )

|| .

( )

.

( )

.

( )

|| .

;

۷ . ديه تغيير رنگ
( )

|| .

۸ . آرش نقص زیبایی و تغییر در لحن گفتار
( )

|| .

( )

«

» :

: »

_____

«

II .

( )

( )

II .

۹ . موضوعیت نداشتن شتر و دینار در دیه جراحات

«.

»:

( )

II .

مبحث چهارم: سقط جنین

۱ . مقدار دیه سقط جنین

( )

( )

( )

;

II .

( )

II II .

( )

;

;

( )

( )

« » ( )

( )

;

( )

۲. ديه سقط جنين نامشروع

( )

( )

( )

۳. ديه سقط جنين غيرمسلمان

( )

مبحث پنجم: ديه جنایت بر مرده

( )

بخش پنجم تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده

تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده

۱. ملاک تعزیر توسط حکومت

( )

;

II .

۲. قلمرو تعزیر

( )

;

II .

...

( )

II .

( )

)
(

:

« ( ) »:

;

»:

( )

«

;

.

)

(

II .

( )

(

)

II .

( )

II .

;

( )

( )

(

)

(

)

;

;

( )

II .

( )

:

;( ) .
;

II .

« »

( )

;

»:

.«

II .

( )

:

II .

( )

II .

( )

»:.. .

.«

»:.. .

«.

; « »

II . ( )

II . ( )

III . ( )

II .

۳. نوع و مقدار تعزیر . ( )

II ; ( )

)

(

« »:

II . ( )

« »

II . ( )

(...) ; II . ( ) ( )

II . ( )

_____

;

II .

( )

( )

II .

«

»

۴. روش رسیدگی در جرایم موجب تعزیرات حکومتی

( )

;

II

( )

...

II .

( )

II .

۵. مبادله محکومین به حبس بین کشورها

( )

.

.

(

)

)

( )

: (

.

:

.

(

(

.

(

(

(
(
(
(

( )

»

«

( )

(

« »

« »

)

(
(

;

« » (

« »

« » (

۶. معاونت و مشارکت در خودکشی

( )

( )

( )

II .

۷. معاونت در جرم

( )

II .

۸. عفو در جرایم تعزیراتی

( )

:

« »

II .

( )

II .

۹. تعزیر در جرایم حقّ النّاسی علی رغم گذشت شاکی

( )

II .

( )

( )

( )

...

:

« »

;

II .

۱۰. تسرّی قاعده درء و تسرّی عدم قسم در حدّ به تعزیرات

( )

« » « »

II .

...

:

( )

II .

۱۱. شرطیت بلوغ یا تمیز در مسئولیت کیفری

( )

// .

۱۲. اقدام تأمینی برای جلوگیری از جرم

( )

...

:

//